

(Политика, 06.10.2009)



Имала сам недавно част да отворим међународни сајам књига у Бањалуци. Том приликом добила сам на поклон више књига. Пажњу су ми привукле три књиге које су говориле о историји Србије. То су била обновљена издања старих књига пуна документарних података о животу на овим просторима пре око сто, двеста па и скоро триста година. Ево неколико сведочења о том давном времену:

„Кад су Аустријанци заузели Београд... 1717. године... вође ослободилаца одмах су се уселиле у најбоље и највеће турске куће – генерали Мерси, Фирмон, Марули, а најлепшу је узео главнокомандујући принц Евгеније Савојски... После њега, у ту кућу уселио се нови управитељ Србије принц Александар Виртембершки који је после ту кућу поклонио грофици Де ла Тур”. (Књига „Београд пре 200 година”)

„По улицама и свуда по вароши могао се видети велики број паса луталица које нико није дирао... и који су се хранили отпацима... а каткад нападали људе.” (Београд 1718. године)

„Дешава се да неки уче и по петнаест година, а кад их питате да препричају књигу коју су управо прочитали, спопадну их клете муке. Ако их питате за неку другу књигу, веле да нису били на часу кад се о њој учило.” (Извештај једног школског инспектора 1728. године)

„Какви је сада Београд за сиромаша човека? Што данас заради, сутра потроши... Јер је толико кафана и коцке да се мораш стално задуживати... Ко год има било какву собу и буре или бачву, он точи пиће пропалом и бестидном олошу и дању и ноћу, док себе не обогати, а друге до краја не упропасти.” (Из писма једног калфе 1731. године)

„Несигурност, јавна насиља, грабеж, похаре и убиства били су страшни.” (Запис из Београда 1735. године)

„Молим Команду града да ноћне стражаре, илити мале бирове, провере зашто добошима објављују починак и мир у вароши све доцније и доцније, што некаква младеж користи да све доцније ноћом иде у штетни провод. Зна се кад је време за починак и бирови би сву младеж која се после објаве добоша нашла изван родитељских кућа морали строго питати шта траже ког ђавола на улици и ко су и шта су.” (Молба Команди града једног родитеља 1736. године)

„Док се мушкарци од 30 до 35 година сматрају као млади и младожење најбољег доба, дотле су жене тих година сматране као 'прешле', као бабе. Тако су нека Стоја, које је имала 30 година, и нека Стојка, која је имала 40, забележене у званичном попису као – бабе. (Књига „Београд пре 200 година”)

„Нови управитељи Србије живели су неумерено богато и толико се задуживали да је један од њих продао неком богаташу своју плату за шест година унапред! Поред тога, примао је мито, продавао утицајна радна места, отимао туђу својину, приватну и државну...” (Књига „Београд пре 200 година”)

„Сада се велике силе међу собом препиру, али чим се помире средиће нас мале.” (Гарашаниново писмо А. Орешковићу 1866. године)

„Бомбардовање Београда било је најфлагрантнија злоупотреба силе.” (Гарашанинова депеша Ристићу 1866. године)

„...Неки београдски листови, редовно или периодично, примају тајне субвенције од страних влада које, на тај начин, заступају своје интересе, афирмишу своје пулене или блате оне за које сматрају да су им непријатељи...”

„Недавно је уредник листа „П...” нудио обавезу да, уколико му се субвенције повећају, пише и објављује све што финансијер затражи.”

„... Што се нас тиче, редовно, преко др Р. дајемо субвенцију листу „В...”

„... Иначе, домаћи политичари имају, такође, 'своје' новине које користе у изборним кампањама, за одржавање на власти и обрачуна са конкуренцијом. При том, правдаће се да сличних појава има и у европској штампи наводећи пример лондонског „Тајмса” који је уступио простор финансијеру Стејнтону да оштро нападне српског намесника Јована Ристића (а пре тога је пропао Стејнтонов покушај да добије посао на изградњи српске железнице).” (Извештаји аустроугарског посланика влади у Бечу 1873. године)

„За оног ко је са нама, учинићемо све што можемо! Онај ко је неутралан, не може ништа очекивати од нас.” (Министар Милојковић на састанку владе 1874. године)

Ето, тако је то било некада. А данас?